

dasta laitaan, joskin yritysten näkökulmasta kirjoite-
tussa taloushistoriassa insinöörit harvemmin esiintyvät
laajempina henkilöstöryhmänä tai asioiden kulkuun
kollektiivisesti vaikuttavana professiona. Tarjolla on
ollut yksittäisen uudisraivaajatehtailijan, liikkeenjoh-
taja-ammattilaisen tai uutta teknologiaa väsymättä
kehittävän sankari-insinöörin rooleja. Insinööriprofes-
sion monitahoista yhteiskunnallista vaikuttamistakin on
tarkasteltu individualisoimalla eli näkyvimpien vaikutta-
japersonien kautta.

Monipuolisemmalle historiakuvalle on ollut tilausta.
Yhden vaihtoehdon tarjoaa tekniikan ammattilaisten
paikallinen yhteistoiminta, ”teknikkojen ja tehtailjoi-
den” seurat ja klubit, joiden laajuus ja tiiviit kytkökset
Suomen teollisuuspaikkakuntien ja kaupunkien kehi-
tykseen 1800-luvun lopulta alkaen tulevat monille luki-
joille varmasti yllätyksenä. Kuten Petri Paju ja Katariina
Mauranen Tampereen Teknilliselle Seuralle laatimassaan
125-vuotishistoriassa toteavat, paikallisen seuratoimin-
nan tarkastelu avaa totutusta poikkeavia näkymiä niin
insinööriprofession vähittäiseen hahmottumiseen osana
Suomen teollista ja teknistä modernisaatiota kuin teolli-
suuden ympärille muodostuneiden kaupunkien ja yhteis-
öjen sosiaaliseen ja hallinnolliseen dynamiikkaan.

Alkuna Tampereen Teknillinen Seura (TTS) sai Hel-
singissä pääosin toimineen Teknillisen yhdistyksen
paikallisosastona vuonna 1893, joskin se itsenäistyi
omaksi seurakseen vuonna 1920. Varhaisina aktiiveina
olivat Tampereen seudulle asettuneet insinöörit ja muut
tekniikan ja teollisuuden parissa toimineet henkilöt.
Koulutustaustaltaan alkuaikojen jäsenet olivat kirjava
joukko. Nopeassa kasvussa ollut teollisuuskaupunki
veti puoleensa monenlaisia yrittäjiä ja tekniikan taitajia
ja seuran toimintaa näkyikin leimanneen omanlaisensa
sallivuus. Osin ehkä jäsenkunnan pienuuden ansiosta
Tampereen seura säästyivät valtakunnallisia järjestöjä
repineiltä kielikiistoilta ja valtakampailuilta. Se tarjosi
kaupungin sosiaaliselle eliitille mahdollisuuden sisäisen
yhteisymmärryksen, konsensuksen rakentamiseksi, ja
paikan muotoilla yhteisiä kantoja aikakauden keskei-
siin kysymyksiin: kaupungin infrastruktuurihankkeisiin,
tekniikan alan koulutukseen ja elinkeinoelämän kehit-
tämiseksi.

Ensimmäiset vuosikymmenensä seura toimi käytän-
nössä Tampereen kaupungin teknillisenä asiantuntija-
elimenä, joka käsitteli rakennushankkeita ja kaupunki-
tekniikan asioita. Kunnallishallinnon demokratisointia
edeltäneellä ajalla seuran jäsenet olivat vahvasti edus-
tettuina kaupungin päätöksenteossa muutenkin. Näin
suoraa poliittista ja hallinnollista valtaa ei tekniikan
ammattilaisilla valtakunnan tasolla ollut. Itsenäisyyden
alkuvuosikymmeniltä löytyy vielä merkkejä tällaisesta
vallankäytöstä ja asiantuntijaroolista, mutta vähitellen
toiminta suuntautui ammattikunnan sisäisiin asioihin,
kuten insinöörien identiteettityöhön, verkostojen luo-

Insinöörien järjestötoiminnan kokonaiskuva tarkentuu

Petri Paju & Katariina Mauranen:
**Tekniikkaa hyvässä seurassa. Tampereen Teknilli-
nen Seura 125 vuotta.** Tampereen Teknillinen Seura ry
2018. 501 s. ISBN 978-952-93-9939-0.

Insinöörien ammattikunnan historiaa ja yhteiskunnal-
lista vaikutusta on totuttu tarkastelemaan valtakun-
nallisesta perspektiivistä. Maanlaajuisten insinöörijär-
jestöjen lisäksi huomiota ovat saaneet tekniikan alan
koulutusjärjestelmän kehitys, tiede- ja teknologiapoli-
tiikka sekä insinöörien rooli suomalaisen yhteiskunnan
modernisaatiossa. Yrityshistoria vilisee insinöörejä lai-

miseen ja ylläpitoon sekä teknillisen osaamisen ja koulutuksen edistämiseen. Jäsenkunnan laajentuminen ja sisäisen rakenteen muutos on noudatellut ammattikunnan yleisempää kehitystä.

Pajun ja Maurasen teos on kiinnostava, joskin ensyklopedinen lukukokemus. Tekijät tarkastelevat Tampereen seuraa osana laajempaa insinööriprofession kehitystä, tekevät vertailuja muihin yhdistyksiin ja klubeihin ja kuljettavat tamperelaisten teknikkojen ja tehtailijoiden tarinaa rinnan muun kaupunkiyhteisön kanssa. Kiinnostavimmillaan teos on aiheiltaan ajanjakson alkupuoliskolla, mutta tältä osin on tekstin organisointi myös hajanaisimmillaan. Parhaiten kirja sopiikin selailtavaksi, luettavaksi sieltä täältä, ja upea ulkoasu miellyttää silmää. Antoisimmillaan se on yksityiskohtia ja henkilöitä kuvaillessaan, joita muhkeasta teoksesta löytyy ilmeisen kattava galleria.

Kokoavaa argumenttia tai koko käsittelyn läpi kulkevaa juonta eivät Paju ja Mauranen lukijoilleen tarjoa, ellei sellaiseksi sitten käsitetä kirjan peruslähtökohtaa: paikallisen kansalaisyhteiskunnan historia ei ole kansallisen tason historiaa pienoiskoossa. Paikallisyhteisöjen historiaa on tarkasteltava omista lähtökohdistaan. Kyse ei ole pelkästään siitä, että historia näyttää näin erilaiselta. Se myös on erilaista.

Juhana Aunesluoma, tutkimusjohtaja
Helsingin yliopisto